

ULUSLAR ARASI İÇ DENETİM STANDARTLARINDA OCAK 2011 DEN İTİBAREN YÜRÜLÜĞE GİREN DEĞİŞİKLİKLER*

Halen yürürlükte olan Uluslar arası İç denetim Standartları **IIA'in İç Denetim Standartlar Kurulu (IASB)** tarafından kapsamlı bir şekilde gözden geçirilmiş ve kurulun standartlarda yapılmasını teklif ettiği değişiklikler 15 Şubat- 14 Mayıs 2010 tarihleri arasında kamuoyunun görüşüne sunulmuştur. 90 günlük açıklama döneminde kişi ve kurumlardan gelen 1419 cevap Kurul tarafından dikkatli bir şekilde yeniden incelenip analiz edildikten sonra kabul edilen değişiklikleri kapsayan yeni standartlar Ekim 2010 da yayınlamıştır.

Ocak 2011 de yürürlüğe girmiş olan söz konusu değişiklikler aşağıda paragraflar halinde verilmiştir. Nelerin değiştiğini açıklamak amacıyla yeni metinler **kalin ve altı çizili** olarak belirtilirken metinden çıkarılan kısımlar **üstü çizili** olarak sunulmuş ayrıca yapılan yeniliğin mantığı her bir değişikliğin altında *italik* yazı ile açıklanmıştır.

1000	paragraf 1
1100	paragraf 2
1110	paragraf 3
1312	paragraf 4
1321	paragraf 5
2000	paragraf 6
2010.A2	paragraf 7
2070	paragraf 8
2110-A2	paragraf 9
2110-C1 2210-C2	paragraf 10
2120	paragraf 11
2120-A1	paragraf 12
2130-A1	paragraf 13
2130-A2	paragraf 14
2130-A3	paragraf 15
2130-C1 2220-C2	paragraf 16
2130-C2 2130-C1	paragraf 17
2400	paragraf 18
2410-A1	paragraf 19
2450	paragraf 20
Terimler Sözlüğü	paragraf 21

* Değişikliklerle ilgili orijinal metin TİDE Standartlar Çalışma Komitesi üyesi İnci Uysal tarafından çevrilmiş çeviri metinleri Prof.Dr.Nuran Cömert tarafından gözden geçirilmiştir.

1	<p>1000 Amaç, Yetki ve Sorumluluklar Yorum İç denetim yönetmeliği, bir kurum içerisinde iç denetim faaliyetinin konumunu, <u>İç denetim yöneticisinin yönetim kuruluna işlevsel bağlılığını da içerecek şekilde</u> belirler,</p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Yorumda yapılan değişiklik ile işlevsel bağlılık yönü belirgin biçimde tanımlanarak netleştirilmiştir.</i></p>
2	<p>1100 Bağımsızlık ve tarafsızlık Yorum Bağımsızlık, iç denetim faaliyetinin ya da iç denetim yöneticisinin sorumluluklarını tarafsız olarak yerine getirme</p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Yorumda yapılan değişiklik ile iç denetim faaliyeti, iç denetim yöneticisinin de içinde olduğu bir bütün olarak ele alınarak seviyelere dayalı açıklamadan arındırılmıştır.</i></p>
3	<p>1110 – Kurum İçi Bağımsızlık <u>Yorum</u> <u>Kurum içi bağımsızlık iç denetim yöneticisinin işlevsel olarak yönetim kuruluna raporlama yapmasıyla etkili şekilde sağlanır. İşlevsel raporlama örnekleri, yönetim kurulunun;</u></p> <ul style="list-style-type: none">• <u>İç denetim yönetmeliğini onaylaması,</u>• <u>Risk esaslı iç denetim planını onaylaması,</u>• <u>İç denetim yöneticisinden iç denetim faaliyetinin plana ve diğer konulara göre başarımı (performansı) hakkında bilgi alması,</u>• <u>İç denetim yöneticisini atama ve azletme kararlarını onaylaması,</u>• <u>Yönetimle ve iç denetim yöneticisiyle, kapsam uygunsuzlukları ya da kaynak kısıtları olup olmadığı hakkında görüşmeler yapmasıdır.</u> <p><i>Yeniliğin mantığı: Değişiklik (yorum eklenmesi) ile işlevsel raporlama kavramına açıklık kazandırılmış ve standart 1000'in uygulamasına katkı sağlanmıştır.</i></p>
4	<p>1312 Dış Değerlendirmeler Yorum Vasıflı bir gözden geçirme <u>uzmanı veya ekibi iki alanda yetkin olmalıdır: mesleki iç denetim uygulamaları ve dış değerlendirme süreçleri. Yetkinlik, deneyim ve teorik öğrenmenin karışımı ile gösterilebilir. Benzer büyüklük, karmaşıklık, sektör veya sanayi kolundaki kurumlarda edinilen deneyim ve teknik bilgi, buna uygun olmayanlara nazaran daha değerlidir. Gözden geçirmenin ekip olarak yapıldığı durumlarda, gereken nitelikleri; ekip üyelerinin her biri değil, bir bütün olarak ekip taşır. İç denetim yöneticisi, gözden geçirme uzmanı veya ekibinin nitelikli savılması için yeterli yetkinliklere sahip olup olmadığını mesleki olarak değerlendirir.</u></p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Yorum değişikliği ile açık olmadığına dair pek çok görüş alınmış olan eski ifade düzeltilmiştir.</i></p>
5	<p>1321 “Uluslararası İç Denetim Mesleki Uygulama Standartlarına Uygundur” İbaresinin Kullanılması <u>Yorum</u> <u>İç Denetimin Tanımı, Etik Kuralları ve Standartlar'da tanımlanan sonuçların alınması</u></p>

	<p>halinde, iç denetim faaliyeti standartlara uygundur. <u>Kalite güvence ve geliştirme programının sonuçları, iç ve dış değerlendirmelerin her ikisinin sonuçlarını kapsar. Bütün iç denetim faaliyetlerinin iç değerlendirme sonuçları olacaktır. En az beş yıl iç denetim faaliyetinin ardından dış değerlendirme sonuçları da olacaktır.</u></p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Değişiklik (yorum eklenmesi) ile “uygundur” ve “KGGP sonuçları” ibarelerine açıklık getirilmiştir. Aynı zamanda KGGP sonuçlarının izleme, periyodik gözden geçirme ve dış değerlendirmenin tümünü kapsadığı, henüz dış değerlendirmeye gerek yok ise iç izleme ve gözden geçirme sonuçlarının kullanılacağı vurgulanmıştır.</i></p>
6	<p>2000 İç Denetim Faaliyetinin Yönetimi Yorum <u>İç denetim faaliyeti tarafsız ve uygun güvence sağladığında kuruma (ve paydaşlara) değer katar ve yönetim, risk yönetimi ve kontrol süreçlerinin etkililiği ve verimliliğine katkıda bulunur.</u></p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Değişiklik (yoruma yeni paragraf eklenmesi) ile faaliyetin önemi vurgulanmış, kuruma değer katma tanımlanmıştır.</i></p>
7	<p><u>2010.A2 – İç denetim görüşleri ve diğer sonuçlar için iç denetim yöneticisi, üst yönetim, yönetim kurulu ve diğer paydaşların beklentilerini saptamalı ve dikkate almalıdır.</u></p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Standart değişikliği (madde eklenmesi) ile planlama safhasında beklentilerin anlaşılmasının önemi vurgulanmıştır.</i></p>
8	<p><u>2070 – İç denetim faaliyeti bir dış hizmet sağlayıcısı tarafından sunulduğunda söz konusu hizmet sağlayıcısı o kurumun etkili bir iç denetim faaliyeti sürdürülmesi sorumluluğunun farkında olmasını sağlamak zorundadır.</u></p> <p><u>Yorum</u> <u>Bu sorumluluk İç Denetimin Tanımı, Etik Kuralları ve Standartlar’a uyumun değerlendirildiği bir kalite güvence ve geliştirme programı ile gösterilir.</u></p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Standart değişikliği (madde ve yorum eklenmesi) ile dış hizmet sunucunun rolü netleştirilmiştir. Standartlar Kurulu, iç denetim faaliyetinin dışarıdan alınarak temin edilebileceğine ancak iç denetim faaliyeti sorumluluğunun dışarıya devredilemeyeceğine inanmaktadır.</i></p>
9	<p>2110-A2 – İç denetim faaliyeti, kurumun bilgi teknolojileri yönetişiminin kurumun strateji ve amaçlarını ayakta tutup tutmadığını ve destekleyip desteklemediğini değerlendirmek zorundadır.</p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Standart değişikliği ile ifadeye açıklık ve sadelik kazandırılmıştır.</i></p>
10	<p>2110-C1 2210-C2 – Danışmanlık görevinin amaçları kurumun genel değerleri, stratejileri ve hedefleriyle amaçlarıyla uyumlu olmak zorundadır.</p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Standart ve numara değişikliği ile danışmanlık konusu “Yönetişim” başlığından çıkarılarak “Görevin Amaçları” başlığına ilave edilmiş ve belirsizlik içeren “genel” sözcüğünden arındırılıp strateji sözcüğüyle beslenmiştir.</i></p>
11	<p>2120 – Risk Yönetimi Yorum </p>

Formatted: Font: (Default) Times New Roman

	<p><u>İç denetim faaliyeti çeşitli görevleri süresince bu değerlendirmeyi desteklemek üzere bilgi toplanabilir. Bu görevlerin sonuçları , birlikte gözden geçirilmeleri durumunda kurumun risk yönetim süreçlerinin ve bunların etkililiğinin anlaşılmasını sağlar.</u></p> <p>.....</p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Yorum değişikliği (yoruma yeni bir paragraf eklenmesi) ile risk yönetimini değerlendirmek için ilave bilgi sağlama konusuna açıklık kazandırılmak istenmiştir.</i></p>
12	<p>2120-A1 -</p> <ul style="list-style-type: none">•• Faaliyetlerin ve programların etkililiği ve verimliliği,•• Kanun, düzenleme, politika, prosedür ve sözleşmelere uyum. <p><i>Yeniliğin mantığı: Standart değişikliği ile iki standart (2130-A1) arasında tutarlılık ve sadeleşme sağlanmıştır.</i></p>
13	<p>2130-A1 –</p> <ul style="list-style-type: none">•• Faaliyetlerin ve programların etkililiği ve verimliliği,•• Kanun, düzenleme, politika, prosedür ve sözleşmelere uyum. <p><i>Yeniliğin mantığı: Standart değişikliği ile iki standart (2120-A1) arasında tutarlılık ve sadeleşme sağlanmıştır.</i></p>
14	<p>2130-A2 -</p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Standardın iptali ile 2120.A1 ve 2130.A1'in yeni şeklinde kapsanmış ifadelerle mükerrer duruma düşen madde çıkarılmıştır.</i></p>
15	<p>2130-A3 -</p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Standardın iptali ile 2120.A1 ve 2130.A1'in yeni şeklinde kapsanmış ifadelerle mükerrer duruma düşen madde çıkarılmıştır.</i></p>
16	<p>2130-C1 2220-C2 -</p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Numara değişikliği ile konusu görev kapsamı olan madde doğru noktaya taşınmıştır.</i></p>
17	<p>2130-C2 2130-C1</p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Numara değişikliğinin nedeni eski 2130-C1'in yer değişikliğinden doğan basit bir düzeltme işlemidir.</i></p>
18	<p>2400 – Sonuçların Raporlanması (..... engagement results of engagements.)</p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Türkçesini etkilemeyen bir gramer düzeltmesi yapılmıştır.</i></p>
19	<p>2410-A1 – Görev sonuçlarının nihai iletişimi, gerekli olduğu yerde, iç denetçinin görüşünü ve/veya sonuçları içermek zorundadır. Bir görüş veya kanaat açıklanırken, üst yönetim,</p>

	<p><u>yönetim kurulu ve diğer paydaşların beklentilerinin dikkate alınması ve yeterli, güvenilir, ilgili ve yararlı bilgi ile desteklenmesi zorunludur.</u></p> <p><u>Yorum</u> <u>Görüşler, üstlenilen (denetim) görevinin düzeyine göre, derecelendirmeleri, sonuçları veya sonuçların değerlendirmesini kapsayabilir. Böyle bir denetim görevi belirli bir süreç, risk veya işletme birimine ilişkin kontrollerle ilgili olabilir. Böyle görüşlerin oluşturulmasında, görev sonuçlarının ve bunların öneminin göz önüne alınması gerekir.</u></p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Standart değişikliği ve yorum eklenmesi ile zorunlu tutulmayan görüş ve kanaat bildirme hakkında yayımlandığı takdirde uyulması gereken esaslar bildirilmektedir.</i></p>
20	<p><u>2450 – Genel Görüşler</u> <u>Bir genel görüş yayınlanırken, üst yönetim, yönetim kurulu ve diğer paydaşların beklentilerinin dikkate alınması ve yeterli, güvenilir, ilgili ve yararlı bilgi ile desteklenmesi zorunludur.</u></p> <p><u>Yorum</u> <u>İletişim sunuları tespit eder:</u></p> <ul style="list-style-type: none">• <u>Görüşün ait olduğu zaman dönemini içerecek şekilde görevin kapsamı,</u>• <u>Kapsam sınırlamaları,</u>• <u>Diğer güvence sağlayıcılar da dahil olmak üzere bütün ilgili projelerin dikkate alınması</u>• <u>Genel görüşün oluşturulmasında temel olarak kullanılan risk veya kontrol çerçevesi ya da başka ölçütler,</u>• <u>Varılan genel görüş, vargı veya sonuç.</u> <p><u>Olumsuz bir genel görüşün nedenlerinin açıklanması zorunludur.</u></p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Standart değişikliği (yeni madde ve yorum eklenmesi) ile genel görüş oluşturmak zorunlu tutulmamakta ancak genel görüş bildirilmesi halinde uyulması gereken esaslar bildirilmektedir.</i></p>
21	<p><u>TERİMLER SÖZLÜĞÜ</u></p> <p>Değer Katmak</p> <p><u>İç denetim faaliyeti tarafsız ve uygun güvence sağladığında, örgüte (ve onun paydaşlarına) değer katar ve yönetim, risk yönetimi ve kontrol süreçlerinin etkililiğine katkıda bulunur.</u></p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Terimin tanımında değişiklik yapılarak, standart 2000'in yeni yorumuna uyumlu hale getirilmiştir.</i></p>
	<p>İç Denetim Yöneticisi</p> <p><u>İç denetim yöneticisi, iç denetim faaliyetinin iç denetim yönetmeliğine ve iç denetimin tanımına, etik kurallarına ve standartlarına uygun şekilde yönetilmesinden üst düzeyde sorumlu bir kişiyi tarif eder. İç denetim yöneticisi veya iç denetim yöneticisine raporlama sorumluluğu bulunanlar Sertifikalı İç Denetçi veya uygun mesleki sertifika veya unvanlara sahip olacaktadırlar. İç denetim yöneticisinin spesifik görev unvanı kurumdan kuruma farklılık gösterebilir.</u></p> <p><i>Yeniliğin mantığı: Terimin tanımında değişiklik yapılarak, eklenen standart 2070 ile birlikte rolleri daha iyi tanımlar ve sertifikaların önemini vurgular hale getirilmiş ve gereksiz unvan seçenekleri sunma durumundan arındırılmıştır.</i></p>

Kontrol Ortamı	<i>Yeniliğin mantığı: Türkçesini etkilemeyen bir sözcük düzeltmesi (significance importance) yapılmıştır.</i>
Bilgi Teknolojisi Yönetişi Kurumun bilgi teknolojisinin organizasyonun stratejileri ve amaçlarını ayakta tutup desteklemesini sağlayan liderlik, örgütsel yapılar ve süreçlerden oluşur.	<i>Yeniliğin mantığı: Değişiklik ile tanım, standart 2110-A2'nin yeni şekline uyumlu hale getirilmiştir.</i>
Bağımsızlık <u>İç denetim faaliyetinin, iç denetim sorumluluklarını yansız bir şekilde yerine getirme yeteneğini tehdit eden koşullardan özgür olmasıdır.</u>	<i>Yeniliğin mantığı: Değişiklikle daha tutarlı bir tanım yapıldığı, aynı zamanda bağımsızlıkla tarafsızlığın daha iyi ayrıştırıldığı belirtilmiştir</i>
Tarafsızlık İç denetçilerin denetim görevlerini, çalışmalarının ürününe gerçekten ve dürüst bir şekilde inanarak ve kalitesinden önemli bir ödün vermeksizin yapmalarına izin veren, yansız bir zihinsel tutumdur. Tarafsızlık iç denetçilerin denetim konusundaki yargılarını başkalarınınkine bağlı kılmamalarını gerektirir.	<i>Yeniliğin mantığı: Değişiklikle standart 1100 ile tutarlılık sağlanmıştır.</i>